

2c
Ljubljana
6. 48. 44. - 40.
"NARODA"
RAVNOST NA DOM
vedelj iz praznikov
AS ZANIMA
CITAJTE.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

TREBA JE
DAROVALCEV
K R V I !

Plasma RDEČEGA KRIŽA rešuj življenja sto in sto ranjenih vojakov in mornarjev. — Toda potreba jih je še na tisoče darovalcev krvi. Dajte pti krvi, da rešite življenja.

No. 83 — Štev. 83 — VOLUME LIII. — LETNIK LIII.

NEW YORK, FRIDAY, APRIL 27, 1945 — PETEK, 27. APRILA, 1945

Telephone: CHelsea 3-1242

NEMŠKE FRONTE RAZPADAJO

Milan, Genova: osvobojena Rusi v Stettinu; Angleži osvojili Bremen

Severna Nemčija, Berlin, južna Nemčija, Italija — poročila z vsake teh front naznajo samo popolni razpad in razkroj nemških armad. Kjerkoli morejo, hite posamezni nemški vojaški oddelki v najbolj varne kraje, kakor so Danska in Norveška na severu, ter reduta, ali zadnje nacijsko zavetje v bavarsko-tirolskih Alpah.

Švicarski radio je naznanil: "Senzacionalna poročila je mogoče pričakovati vsak trenutek s kateregakoli ali pa z vseh evropskih bojišč."

Berlinski radio poroča, da so Angleži zavzeli Bremen in Rusi Stettin. Bremen je poglavitna oporna točka za nemško umikanje na Dansko, z zavzetjem Stettina pa je Nemcem odrezana pot do Baltika.

Rusi so na celi svoji fronti včeraj prodirali proti zapadu in so popolnoma razbili nemški odpor ob dolenjem toku Odra in zavzeli staro pristanišče Stettin, prodirajo zapadno od Berlina proti Amerikancem, ki čakajo ob Labi ter naglo prodirajo skozi Češkoslovaško, kjer so zavzeli Brno, glavno mesto Moravske. V mirni pomladanski noči je zopet žarelo nebo nad Moskvo okoli Kremļa, ko so topovi naznanjali nove zmage rdeče armade nad Nemci.

Včeraj so Rusi v Berlinu zavzeli zopet nekaj okrajev ter imajo v svojih rokah dve tretini nemške prestolnice.

Po uradnem naznanilu je rdeča armada pri Torgavi ob Labi in je oddaljena samo 16 milj od ameriške armade ob Muldi.

PATTONOV TANKOV NI MOGOČE VSTAVITI

Ameriška tretja armada generala Pattona je včeraj na 18 milj dolgi fronti prekoracila Donavo na štirih krajih in z raskokom zavzela močno utrjeni mesti Regensburg in Ingstadt ter je od avstrijske meje oddaljena samo še 8 milj.

Pattonova armada se vedno bolj bliža Hitlerjevi reduti v Bavarskih Alpah in tudi nacijski odpor postaja vedno močnejši, toda Pattonovih tankov ni mogoče vstaviti. Prednji Pattonovi oddelki prodirajo proti Monakovemu, Berchtesgadenu, na Češkem, kjer so zavzeli Heib, proti Plznu ter na Bavarskem ob Donavi proti Astriji.

Francoska vojska zavzela Constanz

Francoska prva armada je zavzela zgodovinsko mesto Konstanz (Constanz) ob Bodenskem jezeru ter je zasedla večji del obrežja Bodenskega jezera.

ITALIJANSKA FRONTA:

Poročila iz severne Italije naznajo, da so italijanski partizani osvobodili Milan po velikosti drugo italijansko mesto, in Genovo, ki je največje italijansko pristanišče.

Kot vse kaže, je ves nemški odpor v severni Italiji odpovedal. Ameriška peta armada je 75 milj jugovzhodno od Milana in komaj 45 milj od Genove.

Nek štabni častnik je rekel: "Stvari se razvijajo tako naglo, da ne vemo, kje so (Nemci)."

Jutranji listi v Rimu so razglasili osvoboditev Genove in pravijo, da so Nemci zapustili Milan. Poročilo iz Chiasso na švicarsko-italijanski meji naznajo, da so nacisti in njihovi italijanski fašistični podrepaniki izročili mesto partizanom.

Associated Press s švicarske meje naznaja, da je Benito Mussolini pobegnil iz Milana.

Begunci, ki so prišli iz Italije v Švico, pripovedujejo, da je upor v Milanu podprlo skoraj vse civilno prebivalstvo. Upor bi se imel pričeti šele 1. maja, toda se je zaradi nemškega rezusa v severni Italiji pričel že včeraj.

Nova radijska postaja "Svobodna Genova" naznaja, da je pristanišče večinoma osvobojeno in da partizani uničujejo zadnje Nemce, ki se še drže v mestu.

Nekatera poročila iz Italije naznajo, da je milanska

provinca večinoma v partizanskih rokah.

Peta in osma zavezniška armada sta onstran Pada v veliki moči in naglo prodirati na sever proti zelo slabemu sovražnemu odporu. Ameriška 5. armada je prodrla do nekaterih krajev severno od Mantue ter je oddaljena komaj 20 milj od Verone, južnih vrat do Brennerja in 120 milj od avstrijske meje.

VERONA PADLA

Peta zavezniška armada v Italiji je zavzela Verono, vrata do Brennerjevega prelaza ter s tem zaprla glavno progo za odhod Nemcev iz severne Italije.

Ob istem času je rimska radio postaja sporočila, da so italijanski partizani prevzeli oblast skoro v vseh večjih mestih v severni Italiji.

Angleški radio je objavil poročilo iz Rima, ki pravi, da zavezniški izkrcavajo svoje vojaštvo pri Rappalu v genovskem zalivu.

Zavezniški so zavzeli Parmo in Reggio. Radijska poročila naznajo, da so partizani zavzeli Turin, Milan, Verono in Como.

O vstajah poročajo v Galarate, Legnano, Novaro in Varese; mnogi manjši kraji so v partizanskih rokah, med njimi tudi cela Sesia dolina in pokrajina okoli Lago Maggiore.

V Genovi je nemški general Meinfeld ukazal svojim voja-

kom ob devetih dopoldne, da izroče orožje partizanom. Prepričani sta general Meinfeld in njegov štab pogajala glede predaje z osvobodilnim odborom, ki je pozneje oznanil, da bo z Nemci postopal kot z vojnimi ujetniki, ki bodo pozneje izročeni zaveznikom.

Blizu Jadrana je angleška osma armada vdarila čez Pad proti Adizi 30 milj od Benetk, kjer so si Nemci izkopali zakoppe za zadnjo obrambo pred Dolomitskimi Alpami.

MUSSOLINI BAJE VJET

Švicarski brzojavni urad poroča, da so italijanski partizani vjeli Benita Mussolinija v Palianzi ob zapadnem bregu jezera Lago Maggiore.

V Palianzi je Mussolini pribežal iz Milana, kjer je prišlo do vstaje, tekmo katere so partizani mesto osvobodili.

Načelnik vichyske vlade, maršal Petain je bil aretiran ko je prišel preko meje

Maršal Henri Philippe Petain, junak verdunski v prvi svetovni vojni in načelnik države za časa vlade Vichyju se je sinoči vrnil v svojo domovino kot — ujetnik.

Andre Mornet, ki bo zastopal javno obtožnico proti maršalu Petainu pred sodiščem, je rekel, da Petain zaradi svoje

SREČANJE AMERIŠKIH IN RUSKIH ČET

* Iz Washingtona je bilo naznanjeno, da so se ameriške in ruske vojske srečale včeraj ob 2. popoldne EWT 75 milj južno od Berlina, v Torgau na Labi.

LOV NA HITLERJA

Zavezniški so pričeli po suhem, po morju in v zraku največji lov na Hitlerja.

V Londonu nikdo ne verjame, da je Hitler v Berlinu, kakor je razglasil propagandni minister dr. Paul Joseph Goebbels ob pričetku bitke za Berlin in je zatem to vsak dan oznanjal nemški radio.

Ruski aeroplani so dan in noč v zraku in strogo pazijo na vsak prostor, s katerega bi se mogel dvigniti Hitler ali kak drug visok naci in pobegniti.

Poročila iz Berlina naznajo, da Rusi preiščejo vsako klet, da bi dobili Hitlerja živega, ali mrtvega.

Angleški vnanji urad je mnenja, da je Hitler v reduti v bavarskih Alpah z armado najzvestejših nacistov.

Rusi so v obkoljenem Berlinu zavzeli veliko letališče na Tempelhofu ter zaplenili več aeroplanov z razgreti motorji, ki so bili najbrže pripravljeni, da ž njimi pobegnijo visoki nacisti, sedaj pa so v obkoljenem Berlinu obsojeni na gotovo pogubo: ali bodo ubiti ali pa vjeti.

NEMCI SO PRIČELI RAZSTRELJEVATI R E K O

Nemci so včeraj pričeli razstreljevati vojaške naprave in vladna poslopja na Reki ter odhajajo iz mesta vsled pritiska partizanov maršala Tita.

KONFERENCA V SAN FRANCISCO

Konferenca Združenih narodov, ki ima poglavitni namen postaviti temelje za trajni mir po vojni, se je pričela v sredo zvečer in jo je otvoril predsednik Truman z govorom po radio iz Bele hiše.

Za njim so imeli kratke nagovore Stettinius, Eden in Molotov, nakar je bila konferenca odgodena do četrtega.

V četrtek se je konferenca nadaljevala, toda ruski zastopnik Molotov je presenetil 850 delegatov ostalih 45 držav, ko je nastopil proti temu, da bi bil načelnik ameriške delegacije Edward Stettinius izvoljen za starega predsednika konference. Temu nasproti pa je predlagal, da se v predsedni-

štvu menjajo zastopniki štirih velesil, Molotov sam, Stettinius, Eden in dr. Soong.

Eden je nato predlagal Stettinusa za predsednika izvršnega odbora. Predlog je bil soglasno sprejet. Nato so štirje veliki odšli na posvetovanje. Ko se se vrnil, je Molotov delegate zopet presenetil, ko je predlagal z ozirom na to, da med štirimi velikimi ni prišlo do sporazuma, da je cela zadeva odložena za prihodnji dan.

Med delegati je nastala splošna nevolja in godrnjanje, toda Molotov je vstrajal pri tem, da med štirimi velikimi ni prišlo do končnega sporazuma.

Goering odstopil

Državni maršal Hermann Goering, ustanovitelj in poveljnik nemške zračne sile in prvi v nacijskem vodstvu za Hitlerjem, je bil razvezan svojih dolžnosti in je prvi v nacijskem cesarstvu, ki je padel pod pritiskom nemškega poraza.

Njegova zračna sila, o kateri je nekoč rekel, da bo tako zvesto stala nad straži, da nad Nemčijo ne bo priletel noben sovražni aeroplan, je razbita, vsled česar je zbolel za "srčno hibo", je bil odslovljen in na njegovo mesto je bil imenovan 53 let stari general Robert Ritter von Greim, po službeni dobi najstarejši častnik v zračni sili in je bil ob tej priliki povišan v čin feldmaršala.

Goeringov odstop je naznaila radio postaja Hamburg, ki pravi, da je Goering prosil Hitlerja, da ga odpusti in Hitler je vstregel njegovi prošnji, ker ima srčna napaka, ki je zadnje čase postala zelo huda.

Goering, ki je star 52 let, se ponaša z obilnostjo svojega telesa in se je vedno rad kazal v blesteči maršalski uniformi, ki je bila pokrita z odlikovanji. Zadnje mesece skoro ni bil imenovan v javnosti. Medtem ko posebno zadnje dneve nemški radio ponavlja, da sta Hitler in Goebbels v Berlinu in vodita njegovo obrambo, ni nobenega poročila o Goeringu. Goeringov vpliv je pričel padati, ko njegovi aeroplani niso mogli vstaviti zavezniških

bombnikov, da ne bi bombardirali nemških mest. In prejšnji teden je bila nemška zračna sila takorekoč uničena, ko je bilo na tleh razbitih 1700 aeroplanov.

Velik ruski proračun

Najvišji ruski sovjet je v torek razpravljal o novem proračunu ter dovolil skoro 62 bilijonov dolarjev, od česar gre skoro polovica v vojaške namene.

Proračun za leto 1945 je — 325.252.000.000 rubljev in je 16 odstotkov višji od leta 1944, toda za vojaške namene je dovoljenih ravno tako 45 odstotkov.

Ker je v vojne namene določena tako visoka vsota, je iz tega mogoče domnevati, da bo Rusija stopila v vojno z Japonsko, ko bo enkrat vojna z Nemčijo končana.

V svojem otvoritvenem govoru je eden izmed menjačih se predsednikov, Nikolaj Šverniki pozval 1000 narodnih zastopnikov, da eno minuto stoje in v molče počast pokojnega predsednika Roosevelta.

Iz Jugoslavije

Narodne manjšine v Jugoslaviji dobe svoje narodno šolstvo. — Ustanovitev vlade za jugoslovansko provincijo Hrvaško. — Tudi jugoslovanska provincija Makedonija je izbrala svojo vlado. — Osvobojeni jugoslov. jetniki

Potom belgrajskega radija se javlja iz Jugoslavije, da se je v Novem Sadu, v Vojvodini, ravnokar vršila seja glede višjega šolstva. Nad 300 višješolcev se je vdeležilo te seje, zajedno z dijaki tehničnih in obrtnih šol imenovane pokrajine. Tem povodom so bili navzoči tudi dijaški-delegatje slovaških, madjarskih in ruskih šolskih zavodov, kateri so prirediteljem zborovanja v Novem Sadu izrazili svojo zahvalnost, ker so dijaki iz zadnje imenovanih dežel zadobili v Jugoslaviji iste pravice, kakor domačini, in ker se zamorejo posluževati svojega lastnega jezika. Poročilo tudi javlja, da imajo sedaj Madjari v Subotici svoj lastni gimnazij, dočim so dobili Slovaki svoj gimnazij v mestu Petrovac, in Rusi v Krstu, Jugoslaviji.

Iz Belgrada, prihaja vest, glasom katere so narodni hrvaški zastopniki dne 14. aprila v Splitu izvolili začasno hrvaško demokratično vlado in sicer pod predsedstvom pesnika Vladimirja Nazora.

Ministerskim predsednikom provincije Hrvaške je bil odbran dr. Vladimir Bakarić, dočim sta bila izvoljena njegovim pomočnikom Franjo Gazi in dr. Rade Pribečević. Ostali člani hrvaške vlade so: Anton Vrkljan, načelnik oddelka za narodno vzgojo; Ante Berg, predsednik finančnega oddelka; dr. Mlado Pizoković, preds. oddelka za rudarstvo; Dušan Čalić, preds. za obrt; Tomo Zarković, poljedelstvo in gozdarstvo; dr. Aleksander Kosarović, narodno zdravstvo; Ivice Gravbić, zdravje; Stanko Opačić, javna dela; dr. Stan-

ger, obrežno ribarstvo; Vico Kristulović, notranje zadeve, in Dušan Brkić, pravo.

Iz Skoplja v jugoslovanski Makedoniji se javlja, da je jugoslovanska pokrajina Makedonija ravnokar odbrala svojo federalno ali provincionalno vlado, z Lazarjem Kuliševskim na čelu, kot ministerskim predsednikom.

Ostali člani makedonske vlade so: Ljubo Arsov, prvi podpredsednik in finančni minister; Abdurrahman Mehmed, drugi podpredsednik; Kiro Petrov, notranje zadeve; Nikola Mičev, vzgoja; Pavel Atjev, pravo; Strahil Djigov, obrt in rudarstvo; Todje Nopsal, trgovina; Bogoja Fotjev, poljedelstvo in gozdarstvo; dr. Vukasin Popadić, zdravje; d. Zlatko Agoli, dušabno blagostanje in Gjorgje Vazilijev, javna dela.

Jugoslavija je ustanovila avtonomne vlade za vsako federativno državo katere je del jugoslovanske celokupnosti.

Iz Francije se javlja, da je tamkaj nekaj nad 2000 osvobojenih jugoslovanskih vojnih jetnikov, katere so prvotno poslali kviziriji na delo v Nemčijo. Natančno število teh Jugoslovancev in njihovih rodbin, za sedaj ni mogoče dognati, kajti dnevno prihajajo v Francijo nove skupine jugoslovanskih osvobojenih jetnikov iz okrajev Saar in Porurja, kakor tudi iz Osnabrucka. Zastopniki Jugoslavije skušajo sedaj te osvobojene sužnje osredotočiti v luči Marseilles, od kjer jih bodo poslali v domovino.

"Glas Naroda"

("VOICE OF THE PEOPLE")

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

52nd YEAR

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL LETA —\$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.
"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš soboto, nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1542

"Veliki Trije" iz leta 1919

Ako bi svet v letu 1919 zamogel pravilno razumeti in tobačiti značaj tedanjega vodje angleške inostrane politike, David Lloyd George, potem bi tudi razumeli vlogo, katere se je on posluževal pri sklepanju mirovne pogodbe po prvi svetovni vojni. Ljudje, ki se še spominjajo tedanje dobe, vedo prav dobro, da se Lloyd George, Earl iz Dwyforja, pri mirovni konferenci nikakor ni strinjal z nazori našega tedanjega predsed. Woodrow Wilsona. Naš tedanji predsednik je bil idealist, in Lloyd George pravi realist. Wilson je vztrajal pri svojih točkah, ne da bi privolil v medsebojni sporazum; Lloyd George je bil tudi oportunist, ki je hitro zbral spremeni svoje stališče v prid svojega končnega uspeha, ki pa je vedno dosegel ono, kar je želel.

Ta dva, izmed tedanji "velikih treh", ki sta bila medsebojno tako različna po svojem značaju, sta imela tudi opravka z tedanjim francoskim ministerskim predsednikom, Clemenceau, katerega je tedanji svet nazival "tiger". Clemenceau je tedaj skušal povečati Francijo na ta način, da je, v svrhu plačanja vojne odškodnine po Nemčiji, prisvojil nekaj nemškega ozemlja kot ozemlje Francije, in da je morala tedaj Nemčija plačati tudi odškodnino za vsako, po Nemcih poškodovane predmete, tovarne, itd. Clemenceau se je protivil Ligi Narodov, ker ni hotel, da bi ta liga vložila mirovne pogoje. In Lloyd George se ni strinjal z ostalima dvema "velikima".

Lloyd George je bil izvoljen, ker je obljubil svojim volilcem, da bo skrbel za to, da bodo nemškega "kajzerja" obesili in da bodo Nemčija plačala vse vojne stroške zaveznikov, nikakor pa ni zamogel odobravati vse zahteve Francije, kajti to bi pomenjalo popolni propad Nemčije, — ki je bila dobra odjemalka angleškega izvoznega blaga — in poleg tega bi tudi Francija postala najvplivnejša država v Evropi.

Lloyd George je sklenil, da se bode pridružil Wilsonu in pomiril Clemenceaua na ta način, da dodeli Franciji gotove koncesije, kjerkoli bi bile potrebne, da doseže svoj cilj. Tako je prišlo do tega, da je Francija dobila privoljenje na podlagi katerega je potem zasedla za gotovo dobo nekoliko nemškega ozemlja, na kar naj bi prebivalstvo tega ozemlja glasovalo, pod katero vlado žele v nadalje živeti. Anglija in Združene države sta tudi obljubili, da prideta Franciji na pomoč kadar, in ako bi bilo to potrebno. Tem povodom je bila tudi vojna odškodnina določena.

Tako so tedanji "Trije Veliki" priredili in tudi uredili svetovni mir. Toda vojne odškodnine ni bilo mogoče dobiti od Nemčije; Nemčija si je potem zopet prilastila svoje ozemlje; Liga Narodov je polagoma propadla, in tako se je potem pričela sedanja, oziroma Druga svetovna vojna.

Sedaj, ko se je dne 25. t. m. pričela zopet svetovna "mirovna" konferenca v San Francisco, Cal., upamo, da bodo sedanji "Trije Veliki" uvaževali vse ono, kar se je zgodilo po mirovni konferenci "Velikih Treh" po prvi svetovni vojni in da bodo tudi uvaževali neoporekljivo dejstvo, da takih "Velikih Treh", ki bi ukazovali vsemu svetu kaj mu je storiti, — sploh ni na svetu, ako pri tem vprašanju ne vpoštevajo glasa, ki prihaja iz narodov vsega sveta.

Ruski junak

Veste li, kdo je maršal Fedor Ivanovič Tolbuhin? Da je Rus, ste že uganili. In slišali ste nedavno od njega, zakaj on je tisti, ki je podjarmil nekdanji "cesarski" Dunaj. Maršal Tolbuhin je petdeset let star, sin kmetijski, ki je bil v carski armadi kot navaden vojak. Ko mu je bilo dvajset let, je vstopil v armado kot vojak motornega kolesa. Bil je ranjen, a je okrevl. Šel je potem v častniško šolo in je ostal pri vojaki. Odlikoval se je pri Stalingradu in zdaj zopet pri Dunaju.

Delavski znaki

V Budapešti so začeli delavci nositi posebne znake na rokavih in sicer v ta namen, da se jih loči od bogatih posestnikov, kapitalistov in takih, ki živijo od tega, kar drugi zaslužijo. Velika večina vsega delavstva nosi te znake, ki imajo napis v ruskem in madjarskem jeziku. Vsak znak ima tak napis, kakor je delo dotičnika.

Ti znaki jasno kažejo ljudem, ki delajo in take, ki živijo od dela drugih. To je seveda nekaj nenavadnega, ampak ljudje se bodo morali privaditi mnogim takim stvarim.

Padel na Iwo Jimi

Johnstown, Pa. — Due 23. februarja je padel na japonskem otoku Iwo Cpl. Edward Mikolice, sin družine Frank Mikolice. Poleg staršev zapuščena pet bratov in pet sester.

NOVA IZDAJA

Hammondov SVETOVNI ATLAS

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti našim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.

Cena 50 centov
Naročite pri: "G L A S U NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

San Francisco in Berlin

Spisal Herbert Seligman

V trenutku ko se bo sestalo v San Francisco 46 narodov, bo prišlo tudi do sestanka velikih treh vesil — v Berlinu. Teoretično bomo ustvarjali tukaj v San Francisco temelje bodočega sveta, toda odločitve praktičnega pomena bodo padle v Berlinu. Tam se bodo prvič, odkar se je začela vojna, sestale armade Velike Britanije, Amerike in Sovjetske Rusije. O zasedanju premagane Nemčije ne bodo mogli izgovoriti teoretičnih naziranj. Odločiti se bodo morali takoj, na mestu.

Pred svojim odhodom v San Francisco sem v Washingtonu govoril z osebo, ki ima dobre informacije na razpolago glede načrtov za okupacije Nemčije. Ta oseba je prepričana, da ni pričakovati nobenih težav v pogledu skupne administracije Nemčije, ki se bo začela približno istočasno z zasedanji tukajšnje konferen-

Verjetno je torej, da vlada mnogo več soglasja v zadevah, ki se tičejo okupacije Nemčije kot teroetičnega razumevanja glede osnovne za delo v San Francisco.

Jasno je videti, da ni nobene možnosti, da se bo našla solucija poljskega vprašanja, ki bi bila sprejemljiva za vse. Predstavniki poljske vlade v Londonu prihajajo na konferenco polni fanatične nespremljivosti. V propagandi, katero so razdeljevali v posebnih vlakih, ki so nosili časnikarje v San Francisco, na shodih, katere so prirejali, v poslasticah, s katerimi so preplavili kongres, v pisnih naslovljenih velikim dnevnikom, vsepovsod undarjajo na struno neizprosnega sovraštva do krimske konference, do Sovjetov, do Churchill.

Saj so šli celo tako daleč, da so obtožili vse štiri velesile da prihajajo v San Francisco z umazanimi rokami — Francija, ker je višijski režim sodeloval z nacisti, Britanije radi Monakovega, Čehoslovaške radi Hahe, Združene države, ker so pošiljale jeklo in petrolej na Japonsko.

Samo Poljska je čista, — pravijo. Vsa ta literatura pozablja na kršitve poljske konstitucije med obema vojnama, na pogrome in na diskriminacije napram židovskim dijakom, na krivično zatiranje ukrajinskega prebivalstva. Tukaj v Ameriki so oni, ki podpirajo te poljske kroge, širili na vse pretege pogubno sovraštvo napram Rusiji. To svojo gonjo so gnali tako daleč, da bo vsaka rešitev tega vprašanja, katero bi Rusija mogla sprejeti, označena kot krivična, brezsrčna, brutalna in nedemokratična.

Jasno je, da ne morejo zmagati. Toda očitno jim je na tem, da tudi nikdo drugi ne bi zmagal. Da bi to preprečili so čisto pripravljeni zastrupiti ozračje konference v San Francisco.

Poljsko vprašanje je torej postalo skoro nemogoče in ne-

razrešljivo. Toda obstajajo tudi še druga vprašanja, ki niso manj težka, niti manj nevarna.

Zelo zapleteno je vprašanje mandatov. Kako naj najdemo zedinjeni narodi prikladno rešitev problema otokov na Tihem oceanu, katere bomo odvezli Japoncem, ki so jim bili deloma mandatirani po prvi svetovni vojni? Ista formula mora biti primerna tudi za Korejo, kateri bo treba zaščititi in vodstva, predno bo mogla prevzeti samovlado. Toda v to vrsto problemov spada tudi Palestina, ki je pereč problem britanskega carstva, žarišče pritiska zionističnih zahtev in zahtev muslimanskega sveta.

Kolonijalne velesile — Velika Britanija, Francija, Belgija in Nizozemska — se bodo protivile vsakemu zmanjšanju svojih posestev ali svojih pre-

rogativov. Naše State Department pa bi rad videl, da pride do ustanovitve mednarodnega varuštva, ki bi moglo iti v mandatirane kraje preiskovati razmere v administraciji.

Najbrže ne bo mogoče najti splošne formule. Najbrže bodo ostale vse stopnje kolonijalnih sistemov in varuštva. Saj ima tudi naša mornarica trdne namere glede pacifiških otokov, katere smo si morali osvojiti za tako visoko ceno krvi in materijala, in ki bodo tudi po vojni ohranili oni strateško važnost, katero imajo zdaj.

To so nekateri teoretični problemi, za katere bo šlo v San Francisco. Toda "veliki trije" bodo med tem delali skupaj v Berlinu. Kje bo padlo več vitalno važnih odločitev?

(Overseas News)

Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega sveta

3935 W. 26th St., Chicago 23.

Naša religiozna akcija TL 12 pt

Vsaka kampanja za zbiranje oblačila (United National Clothing Collection), ne vodi naš religiozni odbor ob tem času nobene javne kampanje za zbiranje denarnih prispevkov. Kljub temu so podružnice SANSa in posamezniki na delu, kar spričujejo prejeti prispevki za religiozno akcijo do 19. aprila.

Podružnica št. 98, Export, Pa., je poslala po svojem tajniku Aleksandru Škerlju \$10, kar je darovalo 8 posameznikov.

Iz La Salle, Ill., je v imenu podružnice št. 49 poslala blagajničarka Emma Shimkus \$117.50. Slovenski narodni dom je prispeval k tej vsoti \$100, in \$8.50 vrnjene dividende, Louis Gregorić je prispeval \$5, drugo pa Jos. Scheek in Fr. Lepić.

Podružnica št. 60 in JPO št. 8, Chicago, Illinois, je od nabrane vsote poslala \$300. Ček za omenjeno vsoto je izročil predsednik podružnice in drugi podpredsednik ABZ brat Anton Krapene.

Pri podružnici št. 15, v Springfield, Ill., je darovala rojakinja Mary King \$5.

Tajnica podružnice št. 20 v West Park, Ohio, sestra Cecilia Brodnik, nam je poslala nakaznico za \$29. Po \$5 so prispevali Anton Buh, Cecilia Brodnik, Anton Peterle in John Tomažin, dva prispevka sta bila po \$2, pet pa po \$1.

Predsednik podružnice št. 52, Johnstown, Pa., brat Fr. Čuček, je poslal ta mesec znesek \$13. Po \$5 je prispevala Mary Mikolić in Joe Glavan, trije darovi so pa znašali \$3. Prispevke je nabral Frank Cvetan.

Društvo št. 432 SNPJ (podružnica št. 100 SANS), Wilkes Barre, Pa., je nabralo med člani \$38, katero vsoto je v imenu bolnega tajnika Karla Kranjca poslal Mrs. F. Gerleman, ki je z Mrs. Britz tudi pomagala darove pobirati. Fannie Kocjančič in družina Berlet sta darovali po \$5 vsaka, po \$3 star darovali dve družini, ena po \$2, devetnajst oseb pa po \$1.

Pri podružnici št. 1 v Detroitu se je zopet podala na delo pridna rojakinja Mary Jurec in je pri Vertex Tool Company izposlovala prispevek v znesku \$50. V tem mestu so tudi javno komemorira-

li štiriletnico jugoslovanskega odpora proti osišču dne 27. marca na stopnicah mestne hiše. Tukaj je na delu tudi odsek American Committee for Yugoslav Relief, poleg slovenskih, hrvaških in drugih narodnostnih skupin.

Za podružnico št. 12, West Aliquippa, Pa., je tajnica sestra Gerzel poslala \$50.60 za religiozno akcijo, kakor tudi \$15.70 članarine. To je bil pribitek od kartne zabave dne 31. marca.

Iz Milwaukeeja je poslala tajnica Mary Musić ta mesec ček za \$108. Brat Lovrenc Zavrl je nabral vsoto \$30 od sledečih: po \$5 Jos. Prebilić, Fr. Žagar, Joe Lajk, John Jerman in Louis Barberić ter trije drugi manjše vsote. Sestra Theresa Kajtna je nabrala \$22; po \$5 John Tesovnik, Vincent Tomežak, Mary Hudaj in družina John Brophy, eden je daroval \$2. Brat Joe Radelj je nabral in izročil \$51.

Darovali so po \$10 John in Rozi Musić in Anton Jamnik, po \$5 Fr. Kopušar, John Bačun, L. Chandeck, Andrew Sedušek, John Hrovat in Anton Šibanc ter eden po \$1. Družica Joe Rodić je darovala \$5 mesto venca na krsto pokojnega Josip Kovačica.

Tajnica društva št. 153 S. N. P. J. v Youngstown, O., sestra Jelen Fabian, nam je poslala vsoto \$55, katero so darovali sledeči člani in članice: po \$10 Jos. Isaković, po \$5 John Cajnjar, Tom Bobanić, Anton Kikel, George Lonchar, Veronika Sinković, družina Fabian in St. Antonović; dva darova sta bila po \$2, šest pa po \$1.

Od društva št. 338 SNPJ smo prejeli znesek \$69.25. Nabrali so Rose Selak (\$28), Jerry Franečič (\$15) in Karolina Uršič (\$26.25). Po \$5 so darovali Jerry Franečič, John Jančević, Antonia Vidmar, John Thaler, Lawrence Selak, Frank Pelan in Caroline Uršič. Društvo vsoto so prispevali razni posamezniki v zneskih od 25c do \$3. To je že četrta denarna pošiljka od tega društva SNPJ. Največ se za religiozno akcijo in za SANS v tej nesel. bini pobrigata Rose in Lovrenc Selak, ki sta prejšnji mesec prispevala za SANS \$5.50.

Vsem darovalcem in nabiralcem naša iskrena zahvala.

Mirko G. Kuhel, tajnik.

RAZGLEDNIK

KOLIKO BO LJUDI?

Ne mislimo po vsem svetu, ampak samo v naši Ameriki. Kot vse drugo na svetu, so tudi število prebivalstva začeli znanstveno ugotavljati. Med temi je dr. Walter Coutu, ki predava na državnem vseučilišču v Pennsylvaniji. On trdi, da bo stalno ameriško prebivalstvo stelo okoli 140 milijonov, torej, da bo v vsi bodočnosti primeroma toliko ljudi v naših državah, kakor jih je danes.

Rečeni profesor trdi, da bomo imeli največ ljudi tje okoli leta 1970 do 1975, torej od petindvajset do trideset let od danes. Tedaj jih bo 155 milijonov, kar bo največ za vse čase. Potem bo začel prebivalstvo

padati in v letu 2000 bo v naših državah zopet 140 milijonov ljudi. Ta profesor trdi, da je pojav manjših družin zdrav in pravilen.

"Malo ljudi, pa za tiste naj se bolj poskrbi, pa bo narod močan doma in izven doma."

Profesor trdi, da je vzrok manjših družin to, ker so začeli ljudje živeti po velikih mestih, koder je vsak otrok res problem. Pa to ni še vse. Imeti otroke se pravi upreči se za dobo petnajstih ali dvajsetih let. Človek bi bil rad kolikor toliko prost, svoboden, pomagal bi si rad in izboljšal to ali ono. Toda velika družina pomenja izdatke in večno delo, ki ni nikdar končano.

VZROK ROOSEVELTOVE SMRTI

Predsednik Roosevelt je umrl za hrbteničnim krvavjenjem, kar imenujemo v navadnem življenju kap. To se zgodi, če odnehajo žile v možganih ali če se strdi kri. V vsakem slučaju pride kap, od katere ni ozdravljenja, ali pa je in sicer včasih delno, včasih pa popolno. Visok krvni pritisk je vzrok tega. Ljudje, ki trpe za tem, imajo poopmenje žil.

Kakor piše zdravnik dr. I. H. Page, ki je izdal popularno razpravo o tem, se ne gre toliko pri teh bolnikih, da se znižajo krvni pritisk, pač pa, da se prepreči poopmenje žil. Ma le žilice, tako majhne, da jih ne moreš videti s prostim očesom, se začno zapirati in posledica tega je, da more srce delati s toliko večjo močjo.

V splošnem mislijo ljudje, da se vse to dobi, če kdo je preveč mesa; če pije čez mero in kadil P a to ni res. Tudi ni res, da je to bolezen starih ljudi. Rečeni zdravnik trdi, da ledvice izločajo pri visokem krvnem pritisku posebno snov in ta snov gre potem po žilah ter jih kvari. To se je dogajalo s tem, da se je to snov vbrizgavilo zdravim, a so takoj začeli razvijati poopmenje žil.

Res je pa, da pomagajo pri teh boleznih tudi nervozni sistem. Kdor se dosti jezi ali preveč blodi, dobi visok krvni pritisk. No in kdo je imel več vzroka za težavno razmišljanje, kakor pokojni predsednik Roosevelt. Mož je imel prvih osem let veličansko krizo, nadaljna doba štiri leta pa svetovno vojno.

Ne pride pa ta bolezen nemi pričakovano. Roosevelt je tožil, da ga silno boli glava v zadnjem življenju kap. To se zgodi, če odnehajo žile v možganih ali če se strdi kri. V vsakem slučaju pride kap, od katere ni ozdravljenja, ali pa je in sicer včasih delno, včasih pa popolno. Visok krvni pritisk je vzrok tega. Ljudje, ki trpe za tem, imajo poopmenje žil.

Velikost nog

Rekord za največje noge imamo. Imel jih je neki zamorec in so merile 12.4 palca. Če vemo za največje, je prav, da zapišemo tudi, kdo ima najmanjše. Te so indijske ženske, katerih "nogice" so samo 7.6 palca. Če bi zdaj kdo vprašal, kako velika je povprečna noga belega človeka, tedaj nam odgovori dr. Howard V. Meredith, kateri je vse to preizkušal in pronašel. Torej: povprečna dolžina noge belega človeka je 10.7 palca. Odrasel zamorec ima daljše noge kakor bel človek; ameriški Indijanci pa krajše od naših. Povprečne zamorske noge so 10.7 palca, indijske pa le 9.9 palca. Ženske noge zamorcev so večje, kakor pri belih ženskah in so 9.7 palcev dolge, pri belih 9.3 palce.

Zanimivo je, da so imele ženske, ki so pohajale visoke šole pred pol stoletjem, krajše noge, kakor današnje. Enako velja za moške. Moški v letih tje od 1880 pa do 1910 so imeli povprečno po dva palca krajše noge, kakor pa moški med leti 1920 pa do 1940.

Včasih so pripisovali velikosti noge velik pomen. Danes vemo, da je ta prazna.

BOMB AWAY

By Jerry Costello—Knickerbocker News, Albany, N. Y.

Slovenec, ki je bil prisiljen služiti v nemški vojski, pripoveduje o svojih doživljajih

KRATEK POPIS NEVARNIH DOŽIVLJAJEV

Bilo je na Cvetno nedeljo v stalni pripravljenosti, zjutraj, ko smo se sestajali stari in mladi, ter preudarjali o našem novem položaju. Nemci so z ogromno premočjo napadli Jugoslavijo, zlonilni odpor naše hrabre armade in za nas sedli našo zemljo. Nasilje je bilo strašno. Zaučeli so streljati našo izobraženstvo, preselili na tisoče obmejnih družin in pričeli z krutim zatiranjem slovenskega jezika. Kakor tudi mnogi, sem tudi jaz in moja družina živeli brez državnih pravic imenovani kot zavarovani pripadniki Nemčije. Ni to trajalo dolgo, ko sem dobil poziv in sem moral v Nemčijo v poznani "Reichsarbeitsdienst" (državna delovna služba). Tukaj sem trdo delal za Hitlerja dolgih 5 mesecev. Bili smo sami mladi od 17 — 18 let stari fantje, zaradi tega so osorni nemški oficirji še grše postopali z nami. Naloga njim je bila izbiti iz nas naš slovenski duh in nas vzgojiti njim enake.

Ko sem decembra 42. leta, prišel na kratek dopust, me je že doma čakal novi poziv, da moram k vojakom. Ravno par dni pred Božičem sem se moral posloviti od staršev, ter se javiti na Dunaju v pešadijskem regimentu 134. Tukaj je bilo psovane še hujše. Imenovali so nas že z znano psovko: "Windische Hunde" (Slovenski psi). Večanje je bilo naporno. Pri slabi hrani z vitaminskimi pripomočki smo delali marše s popolno opremo 50—70 km. dolge. Povsod si moral pokazati dobro voljo, vsakega predpostavnik odsekano pozdraviti in če nisi bil povod prišten, so te avtomatično poslali na fronto k Straf kompani (kaznjeni četi). Tako sem po treh mesecih dunajske službe prišel v Francijo, kjer smo bili vloženi na najbolj nevarna mesta kakor Dieppe, Dunkerque, Calais kot obalna straža. Morali smo biti

Vesti iz slov. naselbinah

Chicago. — Josephine Malovich je bila obveščena, da je njen sin Adolph Malovich pogrešan v Burmi. Služil je na bombniku kot topničar in radijski operator. Prvotno poročilo se je glasilo, da je bil ubit, toda zadnje poročilo pravi, da je pogrešan.

Wiloughby, O. — Družina Frank Mergec je bila obveščena, da je 24. februarja padel na Luzonu njen sin Pfr. Frank Mergec ml., star 28 let. K vojakom je bil poklican 1940, junija 1941 pa poslan preko morja. Poleg staršev zapuščajo sestro.

Milwaukee, Wis. — Dne 17. aprila je umrl Frank Brenkuš, star 77 let in doma iz Mozirja v Savinjski dolini, od koder je prišel v Ameriko pred 42 leti. Tukaj zapuščajo sina in nečakinjo, v Port Washingtonu pa svakinjo.

Milwaukee, Wis. — Dne 16. aprila je umrla osemmesecna Jean Ganoni. Oče, Anton Ganoni ml., je pri vojakih.

Chisholm, Minn. — Mrs. Frances P. Tomsich je bila obveščena, da je 28. marca padel v Nemčiji njen sin Lt. Edward Tomsich.

Denver, Colo. — Na zapadni fronti je 1. marca padel Sgt. Frank E. Tezak, star 21 let in član KSKJ. V armadi je bil od marca 1943 in preko morja od lanskega septembra. Zapuščajo starše in tri brate (dva pri vojakih, od teh eden v Italiji).

Milwaukee, Wis. — Pri družini Anton Blatnik so se zglasile vile rojenice in pustile sinčka, pri družini Henry C. Koe pa hčerko.

Cleveland. — V Nemčiji je 24. marca padel Joseph Jelenic, star 38 let, pri vojakih od novembra 1943 in preko morja od lanskega leta. Zapuščajo sestro, nekeje na Pacifiku pa brata.

Cleveland, O. — Iz nemškega ujetništva je prišel domov S/Sgt. Herman A. Kunstel. Bil je v koncentracijskem taborišču na Poljskem in osvobojen po Rusih. Z njim vred je dospelo iz ujetništva še 19 drugih clevelandskih fantov.

Johnstown, Pa. — Na zapadni fronti je bil drugič ranjen Carl Slabe, John Bubalo pa je bil ranjen v oko.

Geneva, O. — Dne 15. marca je padel v Franciji S/Sgt. Edward Hudolin, star 28 let, ki je služil pri 3. diviziji sedme ameriške armade. Zapuščajo starše, ženo, dve leti in pol starega sinčka, dva brata in sestro.

Frontenac, Kans. — Po tritedenski bolezni je 3. aprila umrl John Amaršek, ki je bil operiran na kili. Doma je bil iz Trbovlja—vsaj delal je tam precej let. Star je bil 76 let in v Ameriki 51 let, ves čas v Kansasu. Zapuščajo hčer in tri vnuke. Pokopan je bil v Pittsburghu, Kans.

FILMSKI PRVAK PRETRESLJIV VLOG!
A L A N L A D D
GAIL RUSSELL
v razburilni zgodbi konjskih dirk; drama in ljubez. pretresljiv film!
"SALTY O'ROURKE"
z WILLIAM DEMAREST
BRUCE CAROT
SPRING BYINGTON
STANLEY CLEMENTS
ter velik osebni prizor na odru
Charles Spivak in njegov orkester
Jo Stafford *Tip, Tap & Toe*
PARAMOUNT
Broadway & 43rd St. New York

Frances Paar preminula v Olean, N. Y.

Rojakinja Josephine Bon, St. Marys, Pa., nam poroča, da je v Olean, N. Y., dne 9. aprila nagloma umrla Frances Paar, rojena Kordan, stara 55 let. Doma je bila iz vasi Zabrđe pri Mirni na Dolenjskem, odkjer je prišla v Zjed. države pred 32 leti. Njeno truplo so pripeljali v St. Marys, Pa., kjer je bila pokopana dne 12. aprila na St. Marys pokopališču. Ostavlja moža, 4 sinove (2 pri vojakih) in 4 hčere. V starem kraju pa brata in sestro.

LISTNICA UREDNIŠTVA

T. L. St. Catherine's, Ont., Canada. — Vprašate, zakaj pišemo Berolin namesto Berlin. Berolin pišemo, ker so mesto kot majhno ribiško vas ob Spree ustanovili v 11. stoletju polabski Slovani in so v imenovali Berolin. Te Slovane, ki so živeli ob Baltiku tja do Hamburga in so svoje deželo imenovali Pomorje, Nemci pozneje pa Pommern, so stalno napadali sosedni nemški rodovi in Slovani so se skozi stoletja pomeščili in postali današnji — Prusi.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno da se poslužujejo —
UNITED STATES
OSIROMA
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,

ŽENE V OKOLICI DOBE NA TISOČE EKSTRA RDEČIH TOČK

Vsak dan so izplačane dragocene rdeče točke gospodinjstvom, ki pri-sejajo porabljeni masti in maslari. Težko dobiti in pogosto primanjkuje maslari in porabljeni kuhinjski masti se bolj nujno potrebujejo za izdelovanje zdravil, umetnega gumija, smodnika, mila, barv in stotine drugih potrebščin na bojišču in na domači fronti.

Vsaka žena lahko pomaga za končno zmago s tem, da shrani vsako kapljico porabljenih masti, kadar kuha. Spraviti je vredno celo samo eno žlico masti. Ali ne boste hranili do končne zmage nad Nemčijo in nad Japonsko?

KUHARSKA KNJIGA:
Recipes of All Nations
RECEPTI VSEH NARODOV
NOVA IZDAJA \$3.00
STANE SEDAJ
Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani
Recepti so napisani v angleškem jeziku, ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kuhinja posebno v navadi
Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem šimoljati izkušniti
Knjigarna Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

HELP WANTED :: MOŠKO DELO :: HELP WANTED Help Wanted (Male)

POLISHER KIRURŠKIH INSTRUMENTOV
STALNO DELO DOBRA PLAČA
Tel: Esplanade 2-4540 (81-82)

Handyman
IZURJEN
POVOJNA BOJNOČNOST
DOBRA PLAČA
Phone: BU 8-3500 (81-87)

HELP WANTED MOŠKO in ŽENSKO DELO (Male and Female)

GIRL or MAN
Experienced
FOUNTAIN and LUNCHEONETTE
Day or night. Good pay, good tips, steady work. A post-war opportunity.
Call FINGERSOLL 2-2844 (79-85)

MECHANIC
HELP WITH EXPERIMENTAL WORK. Full or Part Time or EVENING
GOOD PAY! Apply:
245 HURON ST., BROOKLYN, 22, N. Y. (1 block from 8th Ave Sub.)
EVERGREEN 9-6585 (79-85)

YOUNG MAN
TO ASSIST IN SHIPPING DEPARTMENT — 40 hour week, \$25 per week. Steady work; an opportunity for advancement. Apply:
MAL NEWERG CO., N. Y. C.
35 W. 32nd ST. (78-84)

BOY or YOUNG MAN
LIGHT ERRANDS; GOOD SALARY; STEADY WORK; POST-WAR TAYLOR IMPORTING
15 WEST 47th ST. N. Y. C. (80-86)

Armature Winder
GOOD PAY
GOOD WORKING CONDITIONS
BUSHWICK & MYRTLE AVE.
BROOKLYN EV 8-5200 (81-82)

SHIPPING CLERK
BRIGHT ASSISTANTS
Steady work, good pay. Chance for advancement.
M. G. BUSCH CO.
1239 BROADWAY N. Y. C. (81-82)

The ALASKA RAILROAD U. S. DEPT. OF INTERIOR POTREBUJE MOŠKE ZA

"ESSENTIAL" SLUŽBOVANJE
SECTION LABORERS
(NE IZURJENI)
DOBRA PLAČILNA LESTVICA
PODPISATI JE TREBA 1-LETNI KONTRAKT
Državna služba 26-dnevno plačanih letnih poštinc in 15 dni plačano bolniške odsotnosti. Pokojnine. Prosta vožnja. — Stanovanje je možno dobiti.
U. S. EMPLOYMENT SERVICE
OF W. M. C.
87 MADISON AVE. (28th ST.)
Street Floor New York City (82-85)

Ameriški Vseslovanski Kongres v New Yorku

naznanja našemu uredništvu da se bode dne 3. maja ob 7:30 P.M. vrt v Carnegie Hall v New Yorku ameriški vseslovanski kongres in koncert, kakor tudi revija delovanja vseh slovanskih narodov v prid osvobojenju. Tem povodom bodo Američani bolgarskega, Makedonskega, Československega, Srbskega in Karpat-ruskega pokolenja proslavljali osvobodjenje svoje domovine, oziroma domovine svojih prednikov. Istodobno bodo izrazili tudi svojo odobritev in podpiranje Rooseveltovega načrta za ustanovitev trajnega mira. Med umetniki, ki bodo tem povodom nastopili, naj omenimo: opernega peveca Jurij Voskovec in Jan C. Verić, znana česka umetnika; Radeševu skupino pesalcev; Leontovičev ukrajinski pevski zbor, in tudi jugoslovanski pevski zbor Partizanov.

Ne porabite krvavečega naroda v domovini! — Pošljite Vaš dar še danes Slovenskemu Pomolnemu Odбору 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Note
KLAVIR ali PIANO HARMONIKO
35 centov komad — 3 za \$1.—
* Breezes of Spring
Time of Blossom (Cvetni čas)
* Po Jeseru
Kolo
* Spavaj Milka Moja
Orphan Walts
* Dekle na vrtu
Oj, Marička, peglaj
* Barčica
Mladci kapetane
* Happy Polka
Če na tujem
* Slovenian Dance
Vanda Polka
* Zidana marela
Veseli bratci
* Ohio Valley
Sylvia Polka
* Zvedel sem nekaj
Ko ptičica za mala
* Zvedel sem nekaj
Ko ptičica za mala
* Helena Polka
Slovenska Polka
* Pojdi z menoj
Dol s planine
* Barbara Polka
ZVEZEK 10 SLOVENSKEH PESMI za piano-harmoniko za \$1.
Po 25c komad
Moje dekle je še mlada
Barbara polka
Naročite pri:
Knjigarna Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th Street
New York 11, N. Y.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom
KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA
NAJSTAREJŠA SLOVENSKA PODPORA ORGANIZACIJA v AMERIKI. Posluje že 51. leto
Članstvo 39,150 Premoženje \$5,500,000.00
SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 128.43%
Če hočete dobro sebi in svojim dragim, zavarujte se pri najboljši, pošten in nadosolventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavarujete za smrtno, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in opemoglosti.
K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 66. leta: stroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.
K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikata: danje dobe od \$250.00 do \$5,000.00.
K. S. K. JEDNOTA je prava mati vseh in vseh. Če še niste član ali članica to mogoče in bogate katoliške podporne organizacije, pridružite se in pristopite takoj.
Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:
GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

Slovenic Publishing Co. 216 West 18th St., New York

Gladje gnezdo

POVEST IZ DNI TRPLJENJA IN NAD

Spisal:

VLADIMIR LEVSTIK

(15)

IX.

Neverjetno mirna je noč; zdaj se zdi, da je vse zaspalo. Brez butanja v daljavi bi človek pozabil, kje je. Joži prihaja dolgčas; če bi se vsaj odločil, naprej ali nazaj! Skoraj pred nosom je ruski jarek, dalje zadaj gozd; na desni in levi se majčkano vzdiga ravnina, komaj dovolj, da ne vidiš nikamor. Dobro, da je ponoči; tako se človek manj jezi. In tudi razgled po zvezdah je lep: glej tam Veliki voz... Bogve ali sedi tudi na ruski strani poročnik ter vprašuje zvezde, zakaj je moral na vojno, ko je vendar Veliki voz povsod enak — če ni doma sploh najlepši! Kaj mislijo Rusi pravzaprav, da ne pridejo bliže? Ojačen čakajo. Brez skrbi pogleda čez, Rus je len in slabo meri...

Joža vstane; iztegne glavo. Ničesar ne vidi; polje se koplje v temi, gozdičeva senca na obzorju je črna kot oglej. Rabel veter z one strani česlja travo in prinaša duha po nezakopanih mrličih. Vseeno je grdo, ako dobro premisliš; in muhe, in ptice, ki prilete in kljuvajo oči. Poročnik se spomni senice, majhne, trebušate senice, katero je videl predvčerajšnjim zobati strujeno kri... Iz ruskega jarka gomaze pridušni glasovi; ljudje so tam kakor tu. Joža gleda v noč in nastavlja aho, sam ne vedoč zakaj.

"Gospod lajtnant!" ga nekdo potegne za bluzo. "Gospod lajtnant, nikarite... Korenjo je izkupil prav tako: pol ure nobenega strela, komaj pa je on pomolil glavo — naravnost v odprta usta; še zapreti jih ni uotegnili."

Joža se ozre. Njegov sluga je, Mrkunov iz Podskale, uro daleč od njih. Siromak se neznanosko boji za gospoda; najrajši bi ga skril in v boju sam komandiral.

"Prismoda! Pusti me."

"Gospod lajtnant, za pet ran božjih!"

Mrkunov Peter se ne da odgnati. Vsi ruski šrapneli ga skrbijo manj kakor Joževa drznost; on se nastavlja o belem dnevu, ne le nočjo. In Peter vleče z obema rokama, da bi podvojil moč svarila. Toda Joža se mahoma ujezi:

"Peter, zdaj pa čisto zares. Izgubi se mi, drugače te oplazim s sabljico!"

In jo izdere napol iz nožnice.

To je druga beseda, ki gre Petraču do živega; domaćin mu ne bo razbijal glave. Bliškoma izmigne, odkoder se je vzel.

"Pa bodi," godrnja sam pri sebi, "pa zija, ljudi; boš že videl, kako boli pisker od svine! Samo da je ne bi izteknil, o mati božja s svetih Višarj!" trepeče v isti sapi.

Takrat šine mahoma bel curek v nebo; zvezde temijo, ravan se razgrinja v hipni svetlobi. Še eden, še tretji! Rusi spuščajo rakete. Puška bevske tu in tam; vse skoči pokoncu, streljanje zavre na obeh straneh, jarka igra v ostrih bliskih repetirk. In spet se uleže hup; še nekaj minut ejzikajo streli, potem odžvižga zadnja krogla preko glav, bogve kam po dolini.

Joža se ni genil z mesta; mirno je nesel kukalo k očem, prislonil se in gledal, kakor da ni na svetu zanimivejšega in manj nevarnega prizora. Čudno, kaj vidi tam, še zdaj, ko je spet tema!

"Tič pa je, tič," kima Peter pohvalno. — "Jaz si ne bi upal, nak, jaz že ne!"

ALAN LADD IN GAIL RUSSEL

Prizor iz razburljive povesti konjskih dirk, drama in ljubezni: film "Salty O'Rourke", v kateri nastopajo Alan Ladd in Gail Russel z podpirajočim zborom znanih filmskih igralcev. Film se sedaj kaže v Paramount gledišču, Broadway in 43rd St., v New York in poleg tega je velik osebni prizor na odru.

Bad Benjamin je pozabil vojno in vse, kar je bilo. Trije oficirji z zlatimi ovratniki so stopili na vse zgodaj v celico ter mu izročili pisanje, da je njegova nedolžnost izpričana in sme iti, kamor mu drago. Toliko da ni zavrnil med temnimi stenami; lahkih nog je planil na ulico, dirjal na postajo, sedel v prvi vlak ter se odpeljal proti jugu. Kraji so švigali mimo, da sam ni vedel kdaj; že mu leži potujoča zemlja za hrbtom, že prha železni konj k sinjim grebenom hribovja, ki čuva rodno vas. V dolini je; radostno zategel žvižg, in vlak stoji na domači postaji. Solnce velike ceste pozdravlja mladega potnika, trava in žito se smeje kraj poti ko sama živa nedelja; tiste njive tamle so že Kastečeva last. Srce mu zastaja od veselega nemira, ko jo ubira proti Galjotovim. Jagneda pred gostilno mu kinata zdaleč, rasteta pred njim vse više in više ter šelestita čimdalje glasneje in skrivnostneje:

"Pozdravljen, Janez! Zina te vidi skozi okno, zdajdaj prileti naproti... Nihče ne ve, kako je plakala za tabo, le midva sva jo gledala pri lini, ko se je skrivala pod streho in ihtela."

Zdi se mu, da je vsa leta le sanjal ta kraj; tako živo kriče barve predmetov, tako zgovorno se razodeva obris in telesnost oblik. Radost je postotila potniku čute; sto korakov pred hišo sliši razgovor pivec, šteje drobne Zinkine korake po stopnicah. Dekle ga je zagledalo na cesti; zdaj teče, komaj lovi sapo, tišči si roko na srce, omedleva in vendar hiti naproti. Kaj ji poreče v pozdrav? Ali ne bi pokleknil pred njo, za vse, za poljub, ki ga je pritisnila takrat na ustnice vklejenega, krvavi sodbi izročena jetnika?... Le čudo, koliko časa je ni; saj jo vendar sliši teči nizdolu, to je večnost, kakor bi držale stopnice iz nebes na dno pekla. In kako dolga je zdajci pot do hiše! Janez se dviza, dviza, s čela mu lije znoj, v grlu siga dih, moči mu pešajo, toda cesta se daljša, kakor bi vlekel pšenično testo...

Zdaj je tam, in Zina plane na prag, vsa bela ko mati božja v kapelici; njene oči so polne širokega strmenja in biserne sreče. Smehljiva se, cel zastor solza se ji usuje po licih, roke se ji širijo, in Janez priskoči, da bi prestregel na ustnice njen pozdrav — takrat pa ga tuja pest udari v prsi, hudoben obraz se nagne vmes, in pljunek zadene Janeza v lice, kakor tisti dan:

"Verraeter, Hund!"

"Petschnig!" krikuje fant in sme roko v žep: Bog ne daj, če nima noža pri sebi... Toda noža ni, Petschnig se je vgrezil v tla, in Zinka je izginila; slika gostilne pod jagnedi se je razprhnila na golem zidu jetniške celice, veseli polneti dan je utonil v slabotni električni luči, ki sveti pod stropom od mraka do zore.

Jetnik je sanjal!

(Nadaljevanje prihodnjici.)

Žene so potrebne za delo v bolnicah

Washington. — Žene Amerike imajo izpolnjevati eno najtežjih nalog te vojne — skrbeti morajo za nego naših ranjencev in čuvati njihova življenja. Vsaka žena bo našla mesto v tej splošni krizi. Vse žene, izveščane ali ne, mlade ali stare, morejo pomagati neposredno ali posredno. Pozivamo jih nujno, naj se javijo v svojih lokalnih postajah Rudečega križa, kjer bodo zvedele, kje in kako bodo mogle pomagati najbolj učinkovito. (OWI)

RAD BI IZVEDEL:

Rad bi izvedel za naslov moje sestrice Jožef Kuplenik, katera živi nekje v Združenih državah. Doma je iz Novog mesta. Ako kdo ve njen naslov, ali pa ako sama čita te vrstice, naj se javi podpisnemu. — Jože Kuplenik, Box 141, Noranda, Quebec, Canada.

OPA pozivlja Amerikance naj se bore proti črnim trgovom

Opa pozivlja Amerikance TL Thomas I. Emerson, pod-ravnatelj za izvedbo določb v Office of Price Administration je dejal v svoji izjavi pred senatovim podkomitejem za poljedelstvo, ki raziskuje razmere na živilskem trgu, da so "vse dežele v vojni, brez izjeme, morale požreti grenkobo spoznanja, da so črni trgi neizogibno povezani s pomanjkanjem v vojnem času. Resni črni trgi so se razvili v vseh deželah, ki so zapletene v vojno."

"Uspehi ameriškega naroda v pobijanju črne trgovine so bili dozdaj zavidanja vredni. Mnogi vojni korespondenti so potrdili, na podlagi svojega poznanja razmer črne trgovine v drugih deželah, da je črni trg v Ameriki mnogo manj pereč problem kot v katerikoli drugi veliki državi zapleteni v vojno. To je celo presenetljivo mnogo ljudi, ki se niso zavedali, kako zelo resno se je ameriški narod poglubil v probleme vojne. Ker so osnovali svoje pričakovanje na razmere, katere nam je prinesla prohibicija, so pričakovali, da bo naša kontrola na slično propadla, skupaj s kontrolo stanar in v racioniranjem. "Dejstvo, da do tega polo-

ma ni prišlo, in da smo ravno nasprotno na večini polj celo napredovali v svoji borbi proti črni trgovini, je v prvi vrsti pripisati pameti in patriotizmu ameriškega naroda in ameriških trgovcev, a v drugi vrsti tudi naši večji izkušnosti v borbi proti črnemu trgu.

"Pred letom dni je bil črni trg v trgovini z bencinom najtežji problem, katerega smo imeli na rok. Najboljše cene, ki so trdile, da je bilo v marcu leta 1944 uporabljenega najmanj 5% vsega bencina na podlagi ukradenih ali ponarejenih odmerkov. V teku preteklega leta smo dosegli velikanške uspehe pri pobijanju te sleparske trgovine. Danes nam povedo najbolj zanesljive cene, da je črni trg v bencinu padel pod 1 odstotek. Slične uspehe smo imeli tudi na polju prodaje svežega sadja in zelenjave in tudi v mnogih drugih živilih."

Dal življenje na Luzonu

Milwaukee, Wiss. — Dne 27. marca je padel na Luzonu Cpl. Frank Udovich ml., star 22 let in preko morja tri leta. Poleg staršev zapušča dva brata, (enega v vojni v Nemčiji).

ŽENSKO DELO

The War Man Power Commission has ruled that no one in this area now employed in essential activity may transfer to another job without statement of availability.

DEKLETA — ŽENE
Z NEKAK ZNANJEM O SINGER
SIVALKEN STROJU
DOBRA PRAVILA ZA NAPREDEK
BARANY HANDRAG
125 PRINCE STREET N. Y. C.
(82-84)

HIŠNA DELAVKA
DEKLE ALI MLADA ŽENA
Mali apartament, dobra plača. Dovolj prostega časa. Spi notri. Prijazen, izvrsten dom. Dobra prilika. Pokličite: FO 5-2498. (Telefonirajte med 10:30 do 11:30 ali po 5. uri zveč.) (79-85)

GIRLS!
LIGHT FACTORY WORK. STEADY
JOB; 5 day week. 40 hours, \$20 guaranteed plus a bonus. Advancement.
Apply: TISSUE PRODUCTS
2172 3rd AVE., BRONX
(corner 135th St.) (79-85)

GIRLS
NO EXPERIENCE NECESSARY
for LIGHT ASSEMBLY WORK
STALNO — POVOJNO
Prijetna svetla delavnica.
Vprašajte: YELENK MFG. CO.
16 E. 18th STREET N. Y. C.
(79-85)

SIVALKKE
IZURJENE IMAJO PREDNOST
ZA ROKAVICE IZ BLAGA
5 DNI — STALNO
Prijetna okolica. — Bi vstopovali tudi brhito začelno. Vprašajte PLAZA GLOVE CO.
37 W. 28th St., 12th floor, N. Y. C.
MU 4-0688 (78-84)

G. & A. SHIRT CO.
ima odprte službe za
SIVALKKE
na moške "sportshirts"
5 dni na teden, 40 ur. — 1½ za mnogo nadurnega.
104-15 CORONA AVE., CORONA, L. I.
Havemeyer 6-9490 (79-85)

GIRL, experienced on a
Poster Winding Machine
Steady work; good pay.
POST-WAR-FUTURE
SPIRO WINDING CO.
2147 WHITE PLAINS ROAD
BRONX — Phone: Talmadge: 2-8394
(82-88)

LOOPER, experienced.
STEADY WORK, GOOD PAY
A FIFTY-TWO-WEEK-A-YEAR JOB!
ARTHUR BRIGGS
416 EAST 176th STREET
BRONX (82-88)

TRGOVSKA PRILOŽNOST!
Beauty Parlor na prodaj
v FINEM PROSTORU
VSTANOVLJENO PODJETJE!
DOBRA KLIJENTELA!
IZBORNO OPRIMLJEN ŠOP!
DOBRI DOHODKI!
— Nobenih Broker-jev —
Write — Box: S. C. 100, Room 738,
120 Broadway, N. Y. C.
(80-86)

Help Wanted (Female)

OPERATOR on STREET DRESSES
povem tudi FLOOR GIRLS
Nekaj znanje na "Special Machine"
5 DNI — STALNO
Lepa svetla delavnica
Vprašajte: ANSAL DRESS CORP.
2230 GLEASON AVE., BRONX,
N. Y. — Tel. UN 3-6976

DEKLETA!
ŽENE!
ROLLERS and TWISTERS!
LAHKO TOVARNIŠKO DELO
PRIJETNE DELAVSKE RAZMERE
DOBRA PLAČA!
ALEX CABAN & CO.
1697 PARK AVE., (corner 119th St.)
N. Y. C. (78-84)

SIVALKKE — IZURJENE
ZA DELATI na "FULL-PIQUE"
STROJU ZA USNJE ROKAVICE
brez "QUIRKS"
Vprašajte: MR ROTH
MEYERS MAKE INC.
1 PARK AVENUE N. Y. C.

HIŠNA
\$150 NA MESEČ, STALNO DELO;
LEPA SOBA S KOPALNICO
FIN DOM; PRIJAZNI LJUDJE
Phone: NA 8-5063
(81-83)

HIŠNA DELAVKA
DEKLE ALI MLADA ŽENSKA
CELI ČAS; \$30 TIDENSKO; SPI
NOTRI
FIN DOM, PRIJAZNI LJUDJE
Phone: LO 7-6376
(71-83)

SIVALKKE
in TABLE HANDS
NA DRAPERIES in SLIPCOVERS
5 DNI — STALNO — PRIJETNA
OKOLICA — Vprašajte
BLAU UPHOLSTERY SHOP
307 E. 53rd ST. N. Y. C.
(81-87)

HIŠNA DELAVKA
DEKLE ALI MLADA ŽENSKA
Oskrbeti fantka v starosti 2 let.
Izvrstna plača; spi notri. Fin dom,
prijazni ljudje.
Pokličite: ESplanade 5-7749
(81-87)

NURSEMAID
GIRL OR YOUNG WOMAN
1 child; fine cheerful apartment. Con-
genial, business couple. To sleep in;
good salary.
Call: MEadillon 3-6070 — 9 to 5:30;
Call: BUckminster 4-7493 evenings
after 6. (80-88)

GIRLS—Light Factory
Work
Steady work, good pay and overtime.
Advancement. Pleasant working con-
ditions.
GENERAL PAPER GOODS MFG. CO.
253 — 36th ST. BROOKLYN
(79-85)

FINISHERS
SAMO IZURJENE
ZA 6.75 — 10.75 OBLEKE
STALNO—PRIJETNA OKOLICA
Vprašajte: FAIR DRESS
345 WEST 40th ST., N. Y. C.
(79-85)

Help Wanted (Female)

SIVALKKE
POPOLNOMA IZURJENE
na MOŠKIH "SPORT" ŠRACIAH
Dobra plača — Stalno delo
Prijetna svetla delavnica.
Vprašajte: J. SHOPSIN & SON
118 JEFFERSON ST. BROOKLYN
2½ blocks, B'way — Myrtle Ave.
(78-84)

SIVALKKE
IZURJENE NA SEKCIJO DELO
NA "DRESSES" za izdelati celotno
obleko.
Prijetne delavske razmere; stalno delo
TRI BORO DRESS CO.
51 EAST 125th ST. N. Y. C.
(79-85)

HIŠNA DELAVKA
DEKLE ALI MLADA ŽENA
4 sobe; pomagati pri oskrbi 2 otrok;
spi notri. Izvrsten dom, prijazni ljudje
Priložnost!
\$100 NA MESEČ
Phone: WI 6-1583
(79-85)

EXPERIENCED
Finishers and Floor Girls
Steady work; fine salary, 35 hour
week; time and one half for overtime.
VITA DRESS CO.
1266 LELAND AVE., BRONX
Phone: TA 2-8408
(79-85)

SIVALKKE
SAMO IZURJENE
na LADIES COATS & SUITS
STALNO — DOBRA PLAČA
Vprašajte: H. GREENBERG
2380 WEBSTER AVE., BRONX
New York
(77-83)

GIRLS — No Experience
Necessary
for Packing Peanuts into Small Bags
Piece work, good pay; no Saturdays.
Steady — Pleasant surroundings
Apply: A. L. BAZZINI CO.
110 PARK PLACE N. Y. C.
(79-85)

ŽENSKA
ZA SKRBETI ZA OTROKE;
LAHKO HIŠNO DELO
SPI NOTRI, DOBER ZASLUŽEK
Talmadge 2-3521
(82-84)

KUPITE EN "EXTRA" BOND DANES!
SIVALKKE
NA
"PARTY DRESSES"
STALNO DELO—DOBRA PLAČA
TULIP FORMALS
218 W. 37th ST. N. Y. C.
(82-84)

SIVALKKE
IZURJENE NA KRILA
STALNO DELO, DOBRA PLAČA
TRAVEL SPORTSWEAR
180 GRAND ST. N. Y. C.
(82-88)

BONNAZ CORDE SIVALKKE
DOBRA PLAČA — STALNO
PRIJETNA SVETLA DELAVNICA
C. & V. NOVELTY
414 — 4th AVENUE, N. Y. C.
Bet. 28th & 29th Sts.
LEXINGTON 2-6195
(82-88)

ŽENSKO DELO

ŽENSKES ZA ČISTITI
URADNIŠKO POSLOPE
KRATKE URE... POČITNICE
\$22 NA TEDEN
NADURNO DELO, AKO ŽELITE
DOBRE RAZMERE
Vprašajte: SUPERINTENDENT
1501 BROADWAY, near 43rd St. NYC.
(53-88)

BOOKKEEPERS
EXPERIENCED
BOROUGH MACHINE
Steady Position — 5 Days
CRYSTAL SPRING WATER CO.
517 EAST 132nd St., Bronx
Mott Haven 9-6290
(83-85)

GIRLS
LEARN BINDER TRADE
5 DAYS — STEADY
Pleasant Surroundings
Apply:
E. R. MICKELMAN
112 — 6th AVENUE, N. Y. C.
(83-85)

SIVALKKE
na PODLOGAH
Stalno — Dobra plača — 5 dni
PRIJETNA OKOLICA
Vprašajte:
RELIABLE SPORTWEAR
1229 BROADWAY, N. Y. C.
(83-89)

FINISHERS and
OPERATORS
Izvrstna na "Street Dresses"
Delo od kosa — Izvrstna plača
Prijetna svetla delavnica
DUFFINE DRESS CO., INC.
545 — 8th AVE., (20th fl.) N. Y.
(83-89)

SIVALKKE
IZURJENE
SERGER TACHER
DOBRA PLAČA—STALNO DELO
Prijetna okolica — Vprašajte:
G. & R. PANTS
96 THROOP AVE., BROOKLYN
(83-89)

SIVALKKE
IZURJENE NA SINGER STROJE
za LADIES TAILORED JACKETS
Prijetna svetla delavnica
Stalno — skozi celo leto
Potrebne se tudi: FINISHERS
Vprašajte: DE VINCENZO & YULA
28 EAST 4th ST. N. Y. C.
(79-85)

GIRLS — GIRLS
WANTED
To Sell Frozen
Custard
TRANSIENT NEIGHBORHOODS
PLEASANT WORK
GOOD PAY
1048 FLATBUSH AVE.
BROOKLYN, N. Y.
(79-85)

DRŽAVLJANSKI
PRIROČNIK
Knjižica daje poljedna navodila,
tako postati ameriški državljan.
(V slovenščini) Cena 50 centov
Dobite pri Kujigarai Slovenic
Publishing Co., 216 West 18th
Street, New York 11, N. Y.